

IMPORTANȚA MANAGEMENTULUI DEZVOLTĂRII ÎNTREPRINDERILOR DIN RAMURA ZOOTEHNICĂ ÎN CONDIȚIILE ORIENTĂRII PRODUCȚIEI CĂTRE EXPORT

Alexandru OSOIANU

Economie și management, drd anul I, Facultatea Inginerie economică și business, Universitatea Tehnică a Moldovei, mun. Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: drd. Alexandru Osoianu, alexandru.osoianu@doctorat.utm.md

Îndrumător/coordonator științific: Grigore BALTAG, dr. conf. univ, Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. *Animal husbandry constitutes one of the main branches of national agriculture, the production of which, supplies about 30% of the agriculture GDP value. The animal husbandry branch is concerned with raising animals with the purpose of obtaining food production (dairy products, meat products, eggs, honey) and raw materials (wool, skins, feathers, silk, etc.) for the processing industry.*

Currently, in Republic of Moldova, due to low capacity of animal husbandry branch product processing and failure in implementing every quality standard by Moldovan enterprises, livestock export prevails, which provides insignificant income for the entities from animal husbandry branch, while export costs are quite significant. In order to obtain these quality standards, constant development in animal husbandry branch is required, using effective management, qualitative animal husbandry product processing, enterprise development, equipment upgrade and also systematic targeted branch personnel qualification.

Cuvinte cheie: *animal husbandry, branch, food security, production.*

Introducere

Scopul principal al cercetării se centrează pe perfecționarea managementului dezvoltării entităților din ramura zootehnică și tendințele și problemele structurale în procesul de obținere și valorificare a produselor de origine animalieră precum și posibilitățile de creștere și producere a animalelor. Nevoia de asigurare a populației cu produse alimentare de origine animalieră presupune refacerea și dezvoltarea procesului de creștere a animalelor în noile condiții economice. De asemenea, mai constă și în analiza teoretic-practică a relațiilor economice externe, evaluarea și argumentarea diversificării relațiilor economice externe în contextul eficientizării comerțului exterior al Republicii Moldova.

Obiectivele lucrării constă în delimitarea conceptuală a relațiilor economice externe, identificarea comerțului extern ca formă eficientă a stabilirii relațiilor economice externe, prezentarea aspectelor de formare și dezvoltare a conceptelor cu privire la relațiile comerciale externe, analiza exportului și a filierei produselor zootehnice din Republica Moldova și determinarea influenței diversificării produselor zootehnice asupra exportului, în contextul relațiilor economice externe.

Managementul întreprinderilor din ramura zootehnică

Cercetări în domeniul managementului întreprinderilor din ramura zootehnică cu scopul orientării producției către export corelate cu dimensiunile manageriale nu au fost suficient elaborate, prin urmare, considerăm că subiectul în cauză reprezintă o cercetare de pionerat în domeniu.

Importanța cercetării constă în analiza critică a conceptului de management și evaluarea tendințelor actuale în dezvoltarea acestuia în condițiile economiei concurențiale.

Problema pe care o propunem spre soluționare, constă în fundamentarea din punct de vedere științific, metodologic și practic a măsurilor în domeniul managementului întreprinderii, fapt ce a confirmat oportunitatea perfecționării acestuia atât la nivel macroeconomic, cât și microeconomic, în vederea eficientizării activității întreprinderilor de prelucrare a produselor zootehnice din Republica Moldova.

Noutatea și originalitatea științifică a investigațiilor constă în: sintetizarea esenței și evoluției conceptelor de management și a sistemelor integrate de management, în contextul tendințelor de dezvoltare a managementului contemporan [1]. În urma analizei situației economice și diagnosticului managementului se vor formula recomandări la nivel sectorial pentru eficientizarea activității economico-manageriale a sectorului de producție, prelucrare și conservare a produselor zootehnice; elaborarea metodologiei de evaluare a eficienței managementului pentru întreprinderile de fabricare a produselor zootehnice și argumentarea necesității realizării acestor produse atât pe piața autohtonă, cât și mai bine zis primordial orientarea lor către export.

Gradul de cercetare a temei alese e scăzut, pe parcursul anilor aceasta nu a fost destul abordată și dezvoltată de către cercetători, respectiv oferind posibilitatea de a o studia pe deplin. Cu toate acestea, țin să menționez că o anumită claritate în sectorul dat au oferit-o cercetătorii autohtoni Bajura T., Litvin A., Sîrbu I., Cotelnic A., Burlacu N., Stratan A., etc. Cea mai recentă realizare în domeniul economic al ramurii zootehnice a realizat-o cercetătorul, dr. în economie Baltag G., oferind o monografie elaborată în stil aplicativ fiind utilă cercetătorilor, practicienilor din domeniul creșterii animalelor și nemijlocit studenților. Monografia este unică prin subiectele abordate în cadrul acestei lucrări, mai ales că în ultimii 20 de ani nu a fost elaborat nici-un studiu monografic consacrat ramurii zootehnice. Lucrările acestor autori au oferit o anumită claritate în sectorul dat, dar constatăm faptul că însăși conceptul de management al ramurii zootehnice, al exportului producției furnizate de ramura zootehnică nu este studiat pe larg în literatura de specialitate, inclusiv de către cercetătorii străini și cei autohtoni.

Pentru efectuarea studiului aferent evaluării potențialului de dezvoltare a ramurii zootehnice, vor fi angrenate următoarele metode de cercetare:

- Metoda observației, care va permite înregistrarea fenomenelor studiate în ramura propusă;
- Metoda de sondaj, permite obținerea opiniei adecvate, obiective și de moment a participantului la formarea lanțului valoric al producției de carne și de procesare a ei;
- Metoda comparației, se va aplica pentru a contrapune fenomenele și procesele observate cu cele cunoscute teoretic și metodologic;
- Metoda monografică, care va permite de a descrie rezultatele obținute ca urmare a cercetărilor;
- Metoda statistică, datele statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare sunt obținute prin cercetări statistice anuale, completate de către toate tipurile de unități care desfășoară în principal sau secundar activitate de cercetare-dezvoltare [2]. Obiectivul principal al cercetării statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare constă în culegerea de date privind indicatorii principali în aprecierea dezvoltării economice a ramurii zootehnice.

Combinarea diferitor metode utilizate, vor permite asigurarea fiabilității și validității concluziilor.

Managementul în domeniul de ameliorare a raselor de animale este necesar pentru asigurarea populației cu produse animaliere, a industriei alimentare și ușoare cu materii prime, a agriculturii cu îngrășăminte organice și cu forță de tracțiune. Patrimoniul zootehnic este constituit din următoarele sectoare principale: creșterea bovinelor, suinicultura, ovicultura și căprăritul, avicultura, apicultura, cunicultura ș.a. Pentru elaborarea metodelor de lucru care să favorizeze obținerea unor rezultate optime, este necesară cunoașterea materialului biologic, a raselor de animale din toate speciile, legile biologice generale care guvernează existența și dezvoltarea organismelor vii, precum și condițiile în care aceste organisme evoluează și produc.

Eficiența sau rentabilitatea ramurii depinde de mulți factori, dintre care menționăm:

- asigurarea stabilității șeptelului și menținerea structurii optimale în conformitate cu resursele naturale zonale;
- eliminarea dezechilibrului în sistemul de creștere a animalelor și cel furajer, îmbunătățirea calității rației de hrană;
- protejarea producătorilor autohtoni contra ritmului masiv al importului de produse animaliere similare la prețul de dumping;
- gestiunea sau managementul incoerent al entităților agricole [3].

Aflarea în continuare a ramurii zootehnice într-o situație instabilă amenință securitatea alimentară a țării și crește dependența acesteia de importurile de produse alimentare.

Succesul agriculturii și al producătorilor agricoli din R. Moldova depinde de conformitatea cu standardele internaționale și sistemele de calitate. Pentru a menține accesul la segmentele de piață profitabile, a obține și a spori accesul la noi piețe de export prin intermediul diversificării, în special în condițiile extinderii UE, e necesar modernizarea sistemului moldovenesc de management al calității, siguranța alimentară și menținerea sănătății animalelor și plantelor. Înlocuirea sistemului existent de standarde obligatorii și a inspecțiilor suprapuse cu un sistem bazat pe mai puține regulamente obligatorii, pe standarde voluntare și inspecții dinamizate, care va reduce costurile, va crește competitivitatea și va îmbunătăți siguranța alimentară și sănătatea agricolă.

Securitatea alimentară și sănătatea publică sunt preocuparea primordială pentru sistemul de reglementări și de aplicare în domeniul măsurilor SFS (sanitare și fito sanitare). Aceste preocupări se suprapun cu regulamentele în domeniul comerțului unde produsele de origine animală sau vegetală pot transmite boli omului. Potențialul țării de a monitoriza și controla bolile transmise prin alimente este un indice al capacității sale de a reglementa, monitoriza și controla securitatea exporturilor și importurilor de produse alimentare.

Impactul și probabilitatea apariției problemelor legate de securitatea alimentară în exporturi diferă, deoarece preocupările se limitează doar la produsele exportate și principalul risc este respingerea mărfii de către țara importator. În ordinea de prioritate, principalele domenii de preocupare privind exportul sunt: controlul hazardelor microbiologice transmise prin alimente și apă, controlul bolilor zoonotice. Aceste domenii trebuie să constituie principalul punct de concentrare a investițiilor efectuate de către instituțiile publice în scopul reglementării exporturilor și de către producătorii privați pentru a-și spori exporturile [4].

În prezent în Republica Moldova din cauza capacității mici de prelucrare a produselor din ramura zootehnică și neimplementării tuturor standardelor de calitate de către întreprinderile din țară, predomină exportul de animale vii, care oferă un profit nesemnificativ pentru entitățile din ramura zootehnică, pe când costurile de export sunt destul de semnificative. Pentru a obține aceste standarde de calitate urmează să dezvoltăm continuu ramura zootehnică prin management eficient, prelucrare de calitate a produselor zootehnice, dezvoltarea întreprinderilor, modernizarea utilajelor dar și calificarea sistematică a personalului din ramura vizată. Starea actuală a sectorului de producere a cărnii de ovine, caprine și păsări, oportunitățile de export a producției animaliere proaspete și congelate pe piețele emergente și dificultățile logistice întâmpinate la export au fost mereu subiectul discuțiilor conducerii Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și a reprezentanților de profil. Ar fi oportun ca să fie organizată excluderea sau micșorarea barierelor privind realizarea exportului de produse agroalimentare de origine animală, spre atragerea interesului potențialilor investitori și spre diversificarea piețelor de desfacere. Totodată, mediul asociativ trebuie încurajat să-și îmbunătățească sistemul de producție și să ridice standardele de prelucrare a alimentelor, pentru obținerea produselor cu valoare adăugată, inclusiv pentru a putea realiza, în perspectivă, exportul de produse agroalimentare de origine animală în unitățile comerciale din UE.

Concluzii

Prin urmare ne propunem în cadrul cercetărilor să indicăm importanța exportului producției din ramura zootehnică, necesitatea, importanța și modalități de oferire a unui management profesional în sectorul dat și obligativitatea de a implementa cu strictețe toate standardele și normele de calitate în vigoare.

Mulțumiri. Mulțumesc conducătorului de doctorat dlui dr. conf. univ. Grigore Baltag, pentru receptivitate și coordonare.

Referințe

1. OBERȘT, A. *Managementul întreprinderilor de fabricare a produselor din carne în economia concurențială*: Ph.D. Thesis. Mun. Chișinău (RM): Universitatea Tehnică a Moldovei, 2018. Disponibil:
http://www.cnaa.md/files/theses/2018/53622/ala_oberst_abstract-.pdf
2. BALTAG G., BARANOV E., Abordări teoretice ale clasificării activităților ramurii zootehnice. In: *Materialele Simpozionului științifico-practic dedicat aniversării a 70 de ani de la fondarea Facultății Cadastru și Drept, UASM, Chișinău, 2021, Volumul 55, p. 72-75*
3. CEBAN, Angela. Eficacitatea economică și tendințele de dezvoltare al producției zootehnice în RM în contextul crizei COVID-19. In: *Implicații economice și sociale ale pandemiei COVID-19: analize, prognoze și strategii de atenuare a consecințelor = Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies: teze ale conferinței științifice internaționale, 23 octombrie 2020*, Chișinău. Chișinău: INCE, 2020, pp. 156-158. ISBN 978-9975-3463-3-7.
4. MOLDOVA GESTIONAREA SECURITĂȚII ALIMENTARE ȘI A SĂNĂȚĂȚII AGRICOLE: PLAN DE ACȚIUNI [online]. [accesat 10.03.2023]. Disponibil:
<https://docplayer.ro/214088435-Moldova-gestionarea-securit%C4%83%C5%A3ii-alimentare-%C5%9Fi-a-s%C4%83n%C4%83t%C4%83%C5%A3ii-agricole-plan-de-ac%C5%A3iuni.html>.